

Carta n-kua'a nuu ñayiu Israel

Xi'in Da'ya Y#-ia, n-ja'an Ianyuux nuu-ro

¹ Xá n-kuu kue'e kuia n-ja'an Ianyuux nuu taxa'nu tnetnu-ro. Kue'e vuelta n-tunda'a-ia se ka ja'an tnu'u-ia nuu ñayiu jan, te #in #in vuelta, n-ka tekú ñayiu jan ita'u ita'u tnu'u Ianyuux.

² Ko vitna, kiu vax ndi'i ntdaa xa io, n-tunda'a Ianyuux Da'ya Y#-ia n-kixee ñuñayiu, xa ja'an Ianyuux nuu-ro. Xi'in Da'ya Y#-ia n-kidava'a Ianyuux ntdaa xa io. Te n-kida Ianyuux xa ntdaa xa io, kuu kuenda Da'ya Y#-ia.

³ Dande'a ña'a Da'ya Y# Ianyuux, xa Ia kunxa'nu ka, Ia taxnuni nuu ntdaa xa io, kuu Ianyuux. Na jini-ro Da'ya Y# Ianyuux, jini-ro Ianyuux, chi nani kuu Ianyuux, dani kuu Da'ya Y#-ia. Ndeka va'a Da'ya Y# Ianyuux ntdaa xa io, xi'in tnu'u-ia taxnuni-ia nuu ntdaa xa io. Na n-xi'í-ia, n-chiya'u-ia kuechi-ro, n-kida-ia xa n-ndundoo-ro. Te dada n-nukoo-ia nda'a kua'a Ianyuux, te ijan taxnuni-ia nuu taxnuni Ianyuux andiu.

Kunxa'nu ka Da'ya Y# Ianyuux dada ángel

⁴ Kunxa'nu ka Da'ya Y# Ianyuux dada dava'a nga ángel. Chi danani Ianyuux Da'ya Y#-ia, Da'ya Mani-ia. Ko danani Ianyuux ángel, ia ka xi-nokuechi nuu-ia.

⁵ Chi nuncas ña n-ja'an Ianyuux nuu ia ka xi-nokuechi nuu-ia, xa n-ja'an-ia nuu Da'ya Y#-ia: Da'ya-r kuu-n; vitna n-kuda'ya ña'a-r.

Te na n-kakune'e Ianyuux ángel, ia ka xinokuechi nuu-ia, nuncas ña n-ja'an-ia:

Ku kuu-r Taa-ia,
te ku kuu mee-ia Da'ya Yii-r.

⁶ Na n-kida Ianyuux xa n-kixee Da'ya Yii-ia ñuñayiu, n-ja'an-ia nuu-ia:

Na ndadaka'nu ña'a koio ntdaa ia ka xinokuechi nuu-r.

⁷ Na n-kakune'e Ianyuux ángel, n-ja'an-ia:

Kida-ia xa ka kuu ia ka xinokuechi nuu-ia ná kuu tachi kane,

kida-ia xa ka kuu-ia ná ka kuu yañu'u.

⁸ Ko na n-kakune'e Ianyuux Da'ya Yii-ia, n-ja'an-ia:

Ianyuux kuu-n.

Taxnuni-n kuia ma jin ndi'i.

Taxnuni-n, te ndadandaa-n ntdaa xa io.

⁹ Va'a xemani-n ntdaa xa kuu xava'a, u'u juini-n ntdaa xa kuu xa u'u.

Xijan kuu xa xá n-kida Ianyuux xa kunuu mee-n nuu ntdaa se kutna'a xi'in-n.

Ná ka xodo ñayiu aciti diki se kunxa'nu ka,

da n-xodo Ianyuux aciti diki mee-n,

xa kuvete-n xa kuvete ka-n.

Kuu Ianyuux xia'an-ia nuu Da'ya Yii-ia.

¹⁰ Diuni n-ja'an Ianyuux nuu Da'ya Yii-ia:

Ki'na nuu, antecas xa kua'a ntdaa xa io,

n-kidava'a mee-n ñuñayiu ya'a.

Te xi'in nda'a mee-n, n-kidava'a-n andiu.

¹¹ Jin ndi'i ntdaa xa io andiu,

ko kutuu na'i ka mee-n kuia ma jin ndi'i.

Ná kutu'u ñn da'ma,

da kutu'u ntdaa xa io andiu.

¹² Ná xajan tnatnu ñn seyii doo-s,

du'a ndajan tnatnu mee-n ntdaa xa io.

Ná nadama ñin ñayiu da'ma-i,
da nadama mee-n ñuñayiu xi'in andiu.

Ko mee-n, ku kuu-n ná kuu-n vitna,
te nuncas ma jin ndi'i kuia kutuu-n.

¹³ Nuncas ña n-ja'an Ianyuux nuu ángel, ia ka xinokuechi nuu-ia, ná n-ja'an-ia nuu Da'ya Yi-ia: Nkoo-n nda'a kua'a-r, nde kada-r xa jueñi ni'na-n ntdaa xa jantna'a xi'in-n.

¹⁴ Chi ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux ka kuu-ia. Tunda'a Ianyuux ia ka xinokuechi nuu-ia kixi, xa chindee koio-ia ñayiu dakaku ña'a Ianyuux, xa kutuu va'a koio-i xi'in Ianyuux andiu.

2

Maxku kande ini-ro tnu'u-ia

¹ Xijan kuu xa, io xa chinuu va'a-ro tnu'u n-teku-ro. Io xa jandixa-ro tnu'u Ianyuux, xa maxku kande ini-ro tnu'u-ia.

² Xá n-kuu kuia, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux n-ka xia'an tnu'u Ianyuux nuu ñayiu. Te tnu'u ndaa kuu. N-ndadandaa Ianyuux ntdaa ñayiu ña n-ka jandixa tnu'u jan, n-kida u'u-ia ntdaa ñayiu n-ka kida xa u'u.

³ Ñin xava'a xava'a kuu xa dakaku ña'a Ianyuux mee-ro. Ko nux ñatu chinuu-ro tnu'u-ia, te, ¿janda dakaku ña'a-ia? Ki'na nuu, Xto'o-ro Jesucristu n-ja'an xa dakaku Ianyuux ñayiu ka jandixa-ia. Te dada, se n-ka teku tnu'u-ia n-ka kachitnuña'a tnu'u jan.

⁴ N-ja'an ndaa Ianyuux xaxe'e tnu'u jan, na n-kida-ia milagru, xa ka'nu, xa va'a xaxe'e-ro. Te

n-ja'an ndaa Ianyuux xaxe'e tnu'u jan, na n-tax nga Espíritu Ii ntdaa xa ndoñu'u-ro xa kada-ro xa juini Ianyuux. ñin ñin-ro, n-taxi-ia xa juini Ianyuux xa tñi-ro.

Ná kuu mee-ro n-nduu Jesucristu

⁵ Kakune'e-ro ñuñayiu ta koo ka. Ña n-kida Ianyuux xa taxnuni koio ángel, ia ka xinokuechi nuu-ia, nuu ñuñayiu jan.

⁶ N-ja'an ndaa ñin seyñi tnu'u Ianyuux: Taa-ro Ianyuux, ¿jundu kuu seyñi, xa xani ini mee-n xaxe'e-s?

¿Jundu kuu da'ya-s, xa ndu ini-n xaxe'e-s?

⁷ Xaku ni kiu n-kida-n xa kunxa'nu ka ángel, ia ka xinokuechi nuu-n, dada mee-s.

Ko n-kida-n xa kuu-s se kunxa'nu ka, n-kida-n xa tñi-s ntdaa xañu'u.

N-kida-n xa taxnuni-s nuu ntdaa xa n-kidava'a-n.

⁸ N-kida-n xa jandixa ña'a ntdaa xa io mee-s.

Na n-kida-n xa taxnuni-s nuu ntdaa, ña n-kendoo ni ñin xa ña n-jandixa ña'a. Ntdaa kuu kuenda mee-s. Ko vitna, ta kunde'a ka-ro xa taxnuni-s nuu ntdaa xa io.

⁹ Ko nde'a-ro Jesús. N-kida Ianyuux xa xaku ni kiu n-ka kunxa'nu ka ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux, dada Jesús. Xaxe'e xa xemani Ianyuux ñayiu ñuñayiu, n-xi'í Jesús xaxe'e ntdaa ñayiu. Xaxe'e xa n-xi'í Jesús, te n-kida Ianyuux xa taxnuni-ia nuu ntdaa xa io. Ia kunxa'nu ka kuu-ia, io-ro xañu'u nuu-ia.

¹⁰ Te vatuka xa du'a n-kida Ianyuux. N-kidava'a Ianyuux ntdaa xa io. Ntdaa xa io kuu kuenda mee-ia. N-juini-ia xa kutuu koio kue'e ñayiu xi'in-ia kuia ma jin ndi'i. Xijan kuu xa n-xio xa

kue'e vida ya'a Jesucristu, xa kada-ia ntdaa ná io ná jua'an xa dakaku-ia ñayiu jan. Te du'a n-kida-ia.

¹¹ N-kida-ia xa ku kuu koio ñayiu jan da'ya Ianyuux, ná kuu mee-ia da'ya Ianyuux. N-kida dñin-ia ñayiu jan, xa kada koio-i xa juini Ianyuux, te xijan kuu xa ñatu kujanuu-ia xa danani-ia-i ñani-ia xi'in ku'a-ia.

¹² Ja'an-ia:

Ja'an ndaa-r xaxe'e mee-n nuu ñani-r ku'a-r.

Na nataka koio-i, te me'ñu ntdaa-i, kata-r alabanza nuu-n.

¹³ Ja'an-ia:

Koo-r confianza nuu Ianyuux.

Ja'an-ia:

Ya'a tuu-r, xi'in da'ya Ianyuux n-taxi-ia.

¹⁴ Ná kuu da'ya ñayiu ñn keve'e, xa io kuñu-i io niñi-i, da n-xio kuñu niñi Jesús. Ná kuu mee-ro, n-nduu mee-ia. Na n-xi'í Jesús, n-danaa-ia kui'na, xi'in xa taxnuni kui'na nuu ñayiu. Chi, xi'in xa n-kida kui'na xa kuú koio ntdaa ñayiu, n-taxnuni-i nuu ntdaa ñayiu.

¹⁵ Ko n-dakaku Jesús ñayiu, xa maxku yu'u koio ka-i. Ntdaa kuia ka xika ñayiu, ka yu'u-i xa kuú-i. Te du'a, ná kuu se kidatniu du'a nuu inka ñayiu, ka kuu-i. Ko vitna, ña ndoñu'u xa yu'u koio ka-i.

¹⁶ Xandaa kuu xa ña n-kixee Jesús ñuñayiu xa dakaku Jesús ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux. N-kixee Jesús xa dakaku-ia ñayiu ka kuu da'ya dana taxa'nu tnetnu-ro Abraham.

¹⁷ Xijan kuu xa, n-ndoñu'u-ia xa nduu-ia ná ka kuu da'ya Abraham, xa ku kuu-ia ñani-s. Ntdaa xa kuu mee-ro, n-nduu mee-ia, xa ku kuu-ia dutu va'a xaxe'e-ro nuu Ianyuux. Dutu taxnuni ka

kuu-ia. Kundau ini ña'a-ia mee-ro, te kida-ia ntdaa xa juini Ianyuux. N-xi'í-ia xaxe'e ñayiu, xa chiya'u-ia kuechi-í.

¹⁸ Kue'e vida n-ya'a Jesús, na n-juini kui'na xa kadajuexa-i-ia xa kada-ia kuechi. Xijan kuu xa, kua'a-ia xa chindee-ia ñayiu, hora juini kui'na xa kadajuexa-i ñayiu xa kada koio-i kuechi.

3

Kunxa'nu ka Jesús dada Moisés

¹ Xijan kuu xa kani ini koio-n Jesucristu. Ñani-da ku'a-da, n-kida diin ña'a Ianyuux mee-ro, n-ja'an ña'a-ia xa ku kuu-ro ñayiu ka kunduu xi'in mee-ia. Ia n-tunda'a ña'a Ianyuux kuu Jesús. Dutu taxnuni ka nuu Ianyuux jandixa-ro kuu-ia.

² N-tunda'a Ianyuux Jesús, te n-daxinokava Jesús ntdaa tniu n-xia'an Ianyuux. Dani, n-daxinokava Moisés ntdaa tniu n-kida-s xaxe'e ñayiu n-ka jandixa Ianyuux.

³ Te kutnuni ini-ro xa io xa koo-ro kue'e ka xañu'u nuu Jesús dada Moisés, nani io-ro kue'e ka xañu'u nuu se n-kidava'a ve'e dada ve'e n-kua'a.

⁴ Chi dava'a nga ve'e io, n-kidava'a ñin ñayiu ve'e jan. Ko Ianyuux n-kidava'a ntdaa xa io.

⁵ Xandaa kuu xa n-daxinokava Moisés ntdaa tniu n-kida-s xaxe'e ñayiu n-ka jandixa Ianyuux. Se xinokuechi nuu Ianyuux n-kuu Moisés. N-ja'an ndaa-s xaxe'e ntdaa xa ja'an Ianyuux nunuu ka.

⁶ Ko Cristu kuu Da'ya Yi Ianyuux, te taxnuni-ia nuu ñayiu ka jandixa Ianyuux. Te mee-ro kuu ñayiu ka kunduu xi'in Ianyuux, nux kundee ini-ro xa maxku yu'u-ro, te kuvete-ro xaxe'e xa na'a-ro xa ndixi-ia.

Ndetatu-ro xi'in Ianyuux

- ⁷ Xijan kuu xa ja'an Espíritu Ii:
 Vitna, nux ka tekun xa ja'an Ianyuux,
⁸ maxku kuxee ini koio mee-n,
 ná n-ka kuxee ini taxa'nu tnetnu-n.
 Ña n-ka jandixa-i Ianyuux.
 Na n-ka xikonuu ñayiu jan nuu ñayo ñayiu io,
 n-ka kida-i xa yo n-kiti ini-r nuu-i.
⁹ N-ka xitotnuni ña'a taxa'nu tnetnu-n.
 N-ka juini ñayiu jan kue'e ka seña.
 Uu diko kuia n-ka xini-i seña na'nu n-kida-r
 xaxe'e-i,
 te dani ta koo koio ka-i confianza nuu-r.
¹⁰ Xijan kuu xa n-kiti ini-r nuu ñayiu jan,
 te n-ja'an-r:
 “Kiu xi'in kiu ka dandoo ña'a-i,
 ñatu ka jandixa ña'a-i.
 Ña ka juini-i xa kunduu koio-i xi'in-r.”
¹¹ Xijan kuu xa, loko n-kiti ini-r nuu ñayiu jan,
 te xi'in tnu'u kiti ini n-ja'an-r:
 “Maxkiu maxñuu kiu koio ñayiu jan nuu tuu mee-r
 xa ndetatu koio-i xi'in-r.”
 Kuu Ianyuux xia'an-ia nuu ñayiu jan.
¹² Ñani-da ku'a-da, koo koio-n cuedado, xa
 maxku dandoo koio-n, ni ñn-n, Ianyuux Ndito.
 Maxku kada koio-n xa u'u, jandixa na'i koio ka-n
 Ianyuux.
¹³ Kiu xi'in kiu, nini kua'a-n xa kunini ka-n xa
 ja'an Ianyuux, juña tna'a koio ka-n tnu'u kanu ini,
 xa jandixa na'i koio ka-n Ianyuux. Maxku kada
 xee ini koio-n anu-n, maxku juejoon koio-n xa
 danda'u ña'a kuechi.
¹⁴ Xtuu-ro xi'in Cristu. Nde ki'na nuu, io-ro con-
 fianza nuu-ia. Dani, na kundee ini-ro, xa jandixa

na'i ka-ro mee-ia, nde na xee kiu xa kutuu-ro xi'in-ia andiu.

¹⁵ Ná yodotnuni:

Vitna, nux ka tekun xa ja'an Ianyuux, maxku kada xee ini koio-n anu-n, ná n-ka kuxee ini taxa'nu tnetnu-n.

¹⁶ ¿Te jundu kuu ñayiu n-ka tekun xa n-ja'an Ianyuux, te n-ka kuxee ini-i nuu-ia? Xandaa kuu, xa ñayiu jan n-ka kuu ntdaa ñayiu n-kine'e Moisés Egipto.

¹⁷ ¿Te jundu nuu n-kiti ini Ianyuux uu diko kuia? Xandaa kuu, xa ñayiu jan n-ka kuu ñayiu n-ka kida xa u'u, ñayiu n-ka xi'í ijan nuu ñayo ñayiu io.

¹⁸ ¿Te jundu nuu n-ja'an Ianyuux xi'in tnu'u kiti ini, xa maxkiu maxñuu kiu koio-i nuu tuu-ia xa ndetatu koio-i xi'in-ia? Xandaa kuu, xa ñayiu jan n-ka kuu ñayiu ña n-ka kida-i xa n-ja'an-ia.

¹⁹ Xini-ro xa ña n-ka kua'a-i xa kiu koio-i ijan, chi ña n-ka jandixa-i Ianyuux.

4

¹ Xá n-taxi Ianyuux tnu'u-ia, xa kua'a-ro xa kiu-ro nuu tuu-ia, xa ndetatu-ro xi'in-ia. Xijan kuu xa na koo-ro cuedado, xa nada ña'a ma kiu koio-n ijan.

² Chi se xian tnu'u tnu'u va'a Ianyuux nuu ñayiu xá n-ka kachitnu'u tnu'u jan mee-ro tuku, nani n-ka xian tnu'u inka seyii nuu ñayiu jan. Ko nuu ñayiu ijan, ñatu n-xiniñu'u tnu'u jan, chi ña n-ka jandixa-i tnu'u n-ka tekun-i.

³ Ko mee-ro, xá n-jandixa-ro tnu'u-ia, te kiu-ro nuu tuu-ia, xa ndetatu-ro xi'in-ia. Nani n-ja'an-ia, dani kuu:

Xijan kuu xa, loko n-kiti ini-r nuu ñayiu jan,

te xi'in tnu'u kiti ini n-ja'an-r:

“Maxkiu maxñuu kiu koio ñayiu jan nuu tuu-r xa ndetatu koio-i xi'in-r.”

Xá daa n-daxinokava Ianyuux tniu n-kida-ia, na n-kidava'a-ia ntdaa xa io.

⁴ Chi io tnu'u nuu n-kakune'e-ia kiu kuu uxa. N-ja'an-ia:

Kiu kuu uxa n-ndetatu Ianyuux,
chi n-daxinokava-ia ntdaa tniu n-kida-ia.

⁵ Te inka vuelta:

Maxkiu maxñuu kiu koio ñayiu jan nuu tuu-r xa ndetatu koio-i xi'in-r.

⁶ Ko ta kiu koio ka ni ñin ñayiu ijan. Chi ñayiu nuu n-ka xian tnu'u-s tnu'u Ianyuux ki'na nuu, ña n-ka kiu-i, chi ña n-ka kida-i xa n-ja'an Ianyuux.

⁷ Xijan kuu xa, inka vuelta n-ja'an Ianyuux: “vitna.” Na n-ya'a kue'e kuia, n-ja'an-ia inka vuelta, na n-ja'an David tnu'u xá n-kakune'e-ro:

Vitna, nux ka tekun xa ja'an Ianyuux,
maxku kada xee ini koio-n anu-n.

⁸ Nux n-kida taxa'nu tnetnu-ro Josué xa n-ndetatu ñayiu jan, te ma ja'an Ianyuux xa io inka kiu n-kuu.

⁹ Xijan kuu xa, io na'i ka ñin nuu nuu ndetatu koio ñayiu ka jandixa Ianyuux.

¹⁰ Chi dava'a nga ñayiu kiu nuu tuu Ianyuux, xa ndetatu-i xi'in-ia, ndetatu-i xa ma kada ka-i tniu mee-i, ná n-ndetatu Ianyuux nu n-kida-ia.

¹¹ Xijan kuu xa, na kundee ini-ro xa kiu-ro nuu tuu Ianyuux, xa ndetatu-ro xi'in-ia, xa maxku kada ni ñin-ro ná n-ka kida ñayiu jan, xa ña n-ka kiu-i nuu tuu-ia xa ndetatu-i xi'in-ia.

¹² Yo ndaku tnu'u Ianyuux. Tnu'u ndito kuu. Deen ka tnu'u Ianyuux dada espada uu nuu. Kuu ná kuu xa kiu ña'a tnu'u Ianyuux nde anu-ro, xa

kototnuni tnu'u jan ntdaa xa kuu-ro, ntdaa xa xani ini-ro, ntdaa xa juini-ro xa kada-ro.

¹³ N-kidava'a Ianyuux ntdaa xa io. Ña tuu ni ñn xa yiva'a, xa ña kua'a Ianyuux xa jini-ia. Ña tuu ni ñn xa da'u, ntdaa io kanda nuu Ia nde'a ntdaa xa io. Te io xa na ku'a-ro cuenta nuu-ia.

Dutu taxnuni ka kuu Jesús

¹⁴ Nujuiin Jesús nuu Ianyuux xaxe'e-ro. Da'ya Yii Ianyuux kuu-ia, te dutu taxnuni ka kuu-ia. Ia kunxa'nu ka kuu-ia. Xá n-ndiu-ia andiu. Xá n-ja'an-ro xa jandixa-ro-ia. Na kundee ini-ro xa jandixa na'i ka-ro mee-ia.

¹⁵ Dutu taxnuni ka kuu-ia. Kutnuni ini-ia xa ña ndaku-ro. Ná kidajuexa ña'a kui'na mee-ro xa kada-ro kuechi, da n-kidajuexa-i mee-ia xa kada-ia kuechi. Ko nuncas ña n-kida-ia ni ñn kuechi.

¹⁶ Xijan kuu xa, na koo-ro confianza nuu-ia. Xi'in xamani-ia, taxnuni-ia nuu ntdaa xa io. Na kuyatni-ro nuu tuu-ia, chi kundau ini ña'a-ia mee-ro, te taxi-ia xamani-ia, xa chindee ña'a-ia xa kundee ini na'i ka-ro.

5

¹ ñn ñn dutu taxnuni ka kuu se n-kaxí Ianyuux tna'a nuu ñayiu. N-nduku Ianyuux mee-s, xa kunujuiin-s nuu mee-ia, xaxe'e ñayiu jan. Na-juña'a-s nuu Ianyuux xa ka doko ñayiu, xi'in xa ka xia'an nga-i nuu Ianyuux xaxe'e kuechi-i.

² Kua'a-s xa koo-s pacencia nuu ñayiu ña xini, ñayiu ka kida kuechi, chi ná ka kuu mee-i, dani kuu mee-s.

³ Xijan kuu xa, io xa juña'a-s xa doko mee-s xaxe'e kuechi mee-s, antecas xa najuña'a-s xa ka doko ñayiu xaxe'e kuechi mee-i.

⁴ Ni ñin seyïi kua'a xa kaxí-s mee-s, xa ku kuu-s dutu taxnuni ka. Nduku Ianyuux mee-s, nani n-nduku-ia taxa'nu tnetnu-ro Aarón.

⁵ Cristu, Ia n-tunda'a ña'a Ianyuux, du. Ñadu mee-ia ndadaka'nu-ia, xa ku kuu-ia dutu taxnuni ka xaxe'e-ro. Chi Ianyuux n-nduku ña'a. N-ja'an Ianyuux:

Da'ya-r kuu-n;

vitna n-kuda'ya ña'a-r.

⁶ Ñka vuelta n-ja'an Ianyuux:

Dutu kuu-n ñikava ñikuia.

Nani n-kuu Melquisedec, dani kuu mee-n.

⁷ Na n-xo tuu Cristu ñuñayiu ya'a, n-xijan ta'u-ia nuu Taa-ia Ianyuux, xa dakaku ña'a-ia, xa ma kuú-ia xi'in kuechi-ro. N-kana xee-ia, te n-nda'i-ia. Te n-teku Ianyuux, na n-xijan ta'u Da'ya Yïi-ia, xaxe'e xa kida Da'ya Yïi-ia ntdaa xa juini Ianyuux.

⁸ Juini kuu-ia Da'ya Yïi Ianyuux, ko n-dakua'a-ia xa kada na'i ka-ia xa juini Ianyuux, na kue'e vida n-ya'a-ia.

⁹ N-daxinokava-ia tniu n-xia'an Ianyuux, te du'a n-kida-ia xa kutuu va'a koio ntdaa ñayiu ka kida xa juini mee-ia, xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i.

¹⁰ N-ja'an Ianyuux xa kuu-ia dutu taxnuni ka, ná n-kuu Melquisedec.

Na jandixa na'i ka-ro

¹¹ Kue'e ka io xa juini-da xa kakune'e-da, ko u'u kuu, chi ña ka juini-n xa kutnuni ini koio ka-n.

¹² Xá n-ya'a kuia xa n-ka tñi-n tnu'u va'a Jesu-cristu. Io xa dakua'a koio mee-n inka ñayiu, ko dani ka ndoñu'u-n xa nadakua'a xee ña'a in ñayiu tnu'u jan. Ta kunxa'nu koio ka-n. Ná kuu seyijin xi'i diku, ta kua'a ka-s xa kaxi-s, ka kuu-n.

¹³ Te nux dani ka xi'i-n diku, seyijin ka kuu-n, te ta kada koio ka-n xa kuu xava'a.

¹⁴ Ñayiu xa'nu, ka kua'a-i xa kax koio-i. Xá n-ka dakua'a-i xa kutnuni ini koio-i xa kuu xava'a xi'in xa kuu xa u'u.

6

¹ Xijan kuu xa, na xee xa kunxa'nu-ro. Xá n-ka tñi-n tnu'u va'a Cristu. Na dandoo-ro tnu'u n-ka dakua'a ña'a-s ki'na nuu. Ná kuu cimientu ve'e kuu xa'a. Ma kadava'a-ro cimientu jan inka vuelta. N-ka dakua'a ña'a-s, xa io xa natu ini-n kuechi-n, chi kida kuechi xa ma kutuu koio-n xi'in Ianyuux. N-ka dakua'a ña'a-s, xa io xa jandixa-n Ianyuux.

² N-ka dakua'a ña'a-s, xa io xa nanda'a koio-n te juendute koio-n. N-ka dakua'a ña'a-s, xa io xa kajan ndodo ña'a-s nda'a-s, xa tñi-n Espiritu Ianyuux. N-ka dakua'a ña'a-s, xa nandoto koio ndiyi te ndadandaa Ianyuux ntdaa xa io. Na dandoo-ro ntdaa xa'a.

³ Na xee xa kunxa'nu-ro, nux juejoon Ianyuux.

⁴ Io in xa ña kua'a. Kani ini koio-n in ñayiu. N-kutnuni ini-i tnu'u Ianyuux, n-tñi-i xa n-xia'an Ianyuux, te n-kidatniu Espiritu li anu-i.

⁵ N-xini-i xa va'a xa va'a tnu'u Ianyuux, te n-xini-i xa taxnuni Ianyuux nuu ñuñayiu vaxi.

⁶ Nux dandoo ñayiu jan Cristu, te ma kua'a xa natu ini-i inka vuelta, chi kuu ná kuu xa xatakaa

ñayiu jan Da'ya Y# Ianyuux inka vuelta, te kida bula ñayiu jan Cristu nuu ntdaa ñayiu.

⁷ Kuu ná kuu, hora kidatniu-ro ñu'u. Ñu'u va'a, na ko'o va'a ndute ntna'a juun dau, te kane xa kax ko'o ñayiu kidatniu ijan, te kada Ianyuux xa va'a xa va'a ka ñu'u jan.

⁸ Ko nux meni iñu ta'a xi'in iñu kiun kane, te ña xiniñu'u ñu'u jan, te tnu'u kiti ini ja'an Ianyuux nuu ñu'u jan, te teñu'u-ia.

Ndetu-ro xa tñi-ro ntdaa xa taxi Ianyuux

⁹ Ko, ñani mani-da ku'a mani-da, juini du'a ja'an-da, ko io-da confianza xa ña ka kuu mee-n ñayiu ka dandoo Cristu. Io-da confianza xa kada Ianyuux xa kutuu va'a koio-n xi'in-ia.

¹⁰ Meni xava'a kida Ianyuux. Ma ndunaa-ia nanda ka kidatniu-n, ma ndunaa-ia xa dande'a-n xa xemani-n mee-ia, hora chindee-n ñayiu ka jandixa-ia. Du'a n-ka kida-n, te du'a ka kida-n vitna.

¹¹ Juini-da xa du'a kada koio ka-n, iin iin-n, nde ndixi Cristu. Te du'a kutuu va'a koio-n xi'in Ianyuux.

¹² Maxku kukudi koio-n. Na kada koio mee-n, ná ka kida ñayiu ka jandixa Ianyuux, ñayiu kundee ini xa tñi koio-i xa juña'a Ianyuux.

¹³ N-xia'an Ianyuux tnu'u mee-ia nuu taxa'nu tnetnu-ro Abraham. Ña tuu nax kunxa'nu ka dada Ianyuux. Xijan kuu xa, n-ja'an-ia nuu Abraham xa xaxe'e mee-ia kada-ia ná n-ja'an-ia.

¹⁴ N-ja'an-ia: “Xandaa kuu xa va'a xa va'a ka kutuu-n xi'in-r, te kada-r xa koo koio kue'e xa kue'e xa kue'e da'ya dana-n.”

¹⁵ Kuee kuee n-xo ndetu Abraham, te n-tñi-s ntdaa xa n-ja'an Ianyuux.

¹⁶ Hora juini ñn seyï xa kutnuni ini koio ñayiu xa ja'an-s xa kuu xandaa, te chinaa-s Ianyuux, chi kunxa'nu ka Ianyuux dada mee-s. Te ka kutnuni ini ñayiu xa xandaa ja'an-s, te ma kua'a xa jantnatnu'u koio ka-i xi'in-s.

¹⁷ Ianyuux du. N-juini-ia xa kutnuni ini koio ñayiu xa nani ja'an-ia dani kida-ia, ñatu dama-ia ni ñn tnu'u ja'an-ia. Nuu ñayiu tñi koio xa juña'a-ia n-ja'an-ia: “Taxi-r tnu'u-r xa du'a koo, te na'a mee-r xa du'a kada-r.”

¹⁸ Xijan kuu xa, io uu xa io xa ma kua'a xa dama. Ma dama Ianyuux, te ma dama tnu'u-ia. Ñatu kua'a Ianyuux xa ja'an-ia tnu'u vete. Xijan kuu xa, na koo ka'nu anu-ro. Xá n-xee-ro nuu Ianyuux, xa tñi-ro xa taxi-ia. Na kundee ini-ro, na kundetu kuee-ro, nde na tñi-ro ntdaa xa taxi-ia.

¹⁹ Xa ndetu-ro xa tñi-ro ntdaa xa taxi Ianyuux, kida xa kundee ini-ro, ná kida kaa nani ancla, xa ña xejoon-i xa kanda barcu. Xa ndetu-ro nuu Ianyuux, kuu ná kuu xa xá n-kiu-ro nuu tuu-ia andiu.

²⁰ Ijan juan nu'u Jesús, ndodo nuu-ia nuu mee-ro. Ijan xá n-kiu-ia xaxe'e-ro. Dutu taxnuni ka kuu-ia níkava níkuita. Ná n-kuu Melquisedec kuu-ia.

7

Ná n-kuu Melquisedec kuu Jesús

¹ Te Melquisedec n-kuu se kunxa'nu ka ñuu nani Salem. N-kuu-s dutu nuu Ianyuux Kunxa'nu ka. N-xe tna'a-s taxa'nu tnetnu-ro Abraham, na juan

ndixi-s, na n-xa'ni Abraham koon se kunxa'nu ka. Te n-ja'an Melquisedec xa na kada Ianyuux xa kutuu va'a Abraham.

² Uxi uxi ñn ñn cientu ntdaa xaxii n-tnñ Abraham, n-xia'an-s nuu Melquisedec. Melquisedec juini kachi “se kunxa'nu ka kida meni xava'a”. Dani se kunxa'nu ka ñuu nani Salem juini kachi “se kunxa'nu ka kida xa kutuu mani ñayiu”.

³ Ña xini-ro jundu n-kuu taa-s, di'i-s, taxa'nu tnetnu-s. Ña xini-ro nakiu n-kaku-s, ni nanda n-xi'i-s. Ná kuu Da'ya Yñ Ianyuux, da n-kuu Melquisedec, ñn dutu ñikava ñikuíta.

⁴ Na kani ini-ro. Xandaa kuu, xa se kunxa'nu n-kuu Melquisedec, chi juini Abraham n-kuu se kuu taa ntdaa ñayiu Israel, ko n-xia'an-s nuu Melquisedec uxi uxi ñn ñn cientu ntdaa xa n-ni'i-s. ¿Nakuenda du'a n-kuu?

⁵ Xna'a-n xa tnu'u ta'u tniu Moisés ja'an xa se ka kuu dutu, se ka kuu da'ya dana Leví, io xa tnñ koio-s uxi uxi ñn ñn cientu xaxii ñayiu Israel. Du'a kuu, juini ñani tna'a-s ka kuu-s xi'in-s. Nduu-s ka kuu-s da'ya dana Abraham.

⁶ Ko Melquisedec, juini ña n-kuu-s da'ya dana Leví, ko n-tnñ-s uxi uxi ñn ñn cientu xa n-ni'i Abraham. Dani, juini Abraham n-kuu se nuu n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa va'a kada-ia xaxe'e-s, ko n-ja'an Melquisedec xa na kada Ianyuux xa kutuu va'a Abraham. ¿Nakuenda du'a n-kuu?

⁷ Na'a-ro xa kunxa'nu ka se ja'an: “Dios te” dada se ja'an: “La mano, dito.” Xijan kuu xa, xini-ro xa kunxa'nu ka Melquisedec dada taxa'nu tnetnu-ro Abraham.

⁸ Te diuni, se ka tnñ uxi uxi ñn ñn cientu xaxii

ñayiu, ka kuu-s ñayiu kuú koio. Ko ja'an tnu'u Ianyuux xa Melquisedec n-kuu dutu n-xo tuu níkava níkuíta.

⁹ Kuu ná kuu xa Leví, se tñi uxi uxi ñn ñn cientu xaxii ñayiu, n-chiya'u mee-s uxi uxi ñn ñn cientu, na n-tñi Melquisedec xa n-xia'an Abraham.

¹⁰ Chi na n-xe tna'a Melquisedec Abraham, juini ta kaku ka Leví, ko da'ya dana Abraham ku kuu-s.

¹¹ Nux n-kua'a xa kada koio dutu ka kuu da'ya dana Leví, xa kutuu va'a ñayiu xi'in Ianyuux n-kuu, te, ¿nakuenda ndoñu'u xa kixee inka dutu? Xaxe'e xa n-ka xio dutu jan, n-ka tñi ñayiu Israel tnu'u ta'u tniu Moisés. Ná kuu taxa'nu tnetnu-ro Aarón, ka kuu dutu jan. Ko n-xio xa kixee inka dutu, ñn dutu kuu ná n-kuu Melquisedec.

¹² Chi nux dama dutu, io xa dama tnu'u ta'u tniu tuku.

¹³ Kakune'e-da Jesús. Dí'i Jesús kuu da'ya dana taxa'nu tnetnu-ro Judá, te ni ñn ñayiu Judá nuncas ña n-kuu dutu nuu Ianyuux.

¹⁴ Na'a-ro xa Xto'o-ro kuu da'ya dana Judá, te ña n-kakune'e Moisés ñayiu Judá, na n-kakune'e-s dutu.

¹⁵ Te kaxi ka koo ntdaa xa'a, nux kixee inka dutu kuu ná n-kuu Melquisedec.

¹⁶ Te ñatu kuu-ia dutu xaxe'e xa kuu-ia da'ya dana Leví, ná ja'an tnu'u ta'u tniu. Ñ'a'a. Kuu-ia dutu, xaxe'e xa taxnuni-ia, xaxe'e xa juini n-ka xa'ni-s-ia, ko ña n-ka kua'a-s xa danaa-s-ia, chi n-nandoto-ia xa kutuu-ia kuia ma jin ndi'i.

¹⁷ Chi ja'an ndaa Ianyuux xaxe'e dutu jan:

Dutu kuu-n níkava níkuíta.

Nani n-kuu Melquisedec, dani kuu mee-n.

18 Xijan kuu xa io xa dandoo-ro tnu'u ta'u tniu ki'na nuu. Chi ñn xa ña ndaku, ñn xa ñatu xiniñu'u, kuu.

19 Chi tnu'u ta'u tniu Moisés, ña kua'a xa kada xa kutuu va'a-ro xi'in Ianyuux. Xá n-tñi-ro tnu'u n-taxi Ianyuux, te xndetu-ro nttaa xa va'a ka taxi-ia. Te du'a kuyatni-ro nuu Ianyuux.

20 N-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa du'a kuu.

21 Ña n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia, na n-ka kuu ñnka seyñi dutu. Ko n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia, na n-nduu Jesús dutu, chi ja'an tnu'u Ianyuux:

N-xia'an Ianyuux tnu'u-ia,

te ma dama-ia tnu'u-ia:

“Dutu kuu-n ñkava ñkuita.

Nani n-kuu Melquisedec, dani kuu mee-n.”

22 Yo va'a ka tnu'u ya'a. Na'a-ro xa xá n-kida Jesús nttaa ná io ná jua'an tnu'u ya'a.

23 N-ka xio kue'e dutu, xaxe'e xa n-ka xo xi'í-s te ña n-kua'a-s xa ku kuu ka-s dutu.

24 Ko Jesús, kutuu-ia kuia ma ñin ndi'i.

25 Xijan kuu xa, ñayiu ka kunduu xi'in Ianyuux, xaxe'e xa ka jandixa-i Jesús, kua'a-ia xa dakaku-ia ñayiu jan, xa kutuu va'a koio mee-i tuku, xi'in Ianyuux, kuia ma ñin ndi'i. Chi kutuu Jesús kuia ma ñin ndi'i, xa kajan ta'u-ia nuu Ianyuux xaxe'e-i.

26 Te dutu taxnuni ka kuu Jesús, kida-ia ná io ná jua'an nttaa xa ndoñu'u-ro. Kida-ia nttaa xa juini Ianyuux. Meni xava'a kida-ia. Nuncas ña kida-ia xa u'u. Ñatu kuu-ia ná ka kuu ñayiu ka kida kuechi. Xá n-kida Ianyuux xa taxnuni-ia nuu nttaa xa io nuu dujun ka dada andiu.

27 Ñatu kuu-ia ná kuu ñnka dutu n-ka taxnuni ka. Mee-s, ñn kiu ñn kiu, ditna ka n-ka xo

xia'an-s xa doko mee-s xaxe'e kuechi mee-s, te dada n-ka xo xia'an-s xa doko ñayiu xaxe'e kuechi mee-i. Ko Jesús, idini vuelta, n-xia'an-ia mee-ia, xa chiya'u-ia kuechi-ro ñikava ñikuíta.

²⁸ Xi'in tnu'u ta'u tniu Moisés, se ña ndaku ka kuu dutu taxnuni ka. Ko na n-ya'a xa n-ka tñii ñayiu tnu'u ta'u tniu, n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa kixee ñnka dutu taxnuni ka. Da'ya Yii-ia kuu-ia, te kida-ia ntdaa ná io ná jua'an tnu'u jan, kuia ma jin ndi'i.

8

Xá n-kida Ianyuux tratu xee

¹ Xa'a kuu xa ja'an-da. Du'a kuu dutu taxnuni ka n-taxi Ianyuux. Taxnuni-ia andiu, nuu nukoo-ia nda'a kua'a Ianyuux, Ia taxnuni nuu ntdaa xa io.

² Kuu-ia dutu taxnuni ka, nuu tuu Ianyuux veñu'u tabernáculo ndaa ña n-ka kidava'a ñayiu. Andiu, kuu-ia dutu taxnuni ka nuu Ianyuux xaxe'e-ro.

³ N-nduku Ianyuux ñn ñn dutu taxnuni ka nuu ñayiu Israel, xa juña'a-s xa ka xia'an nga ñayiu xi'in xa ka doko ñayiu. Xijan kuu xa, n-xio xa koo ñn xa doko dutu taxnuni ka tuu andiu tuku.

⁴ Nux dani n-xo tuu-ia ñuñayiu n-kuu, te ma ku kuu-ia dutu, chi xndaxio dutu ka xia'an xa ka doko ñayiu ná io ná jua'an tnu'u ta'u tniu Moisés.

⁵ Ntdaa xa ka kida dutu ñayiu Israel kuu ná kuu ñn juenda'u ntdaa xa io andiu. Na n-kixe'e Moisés xa kadava'a-s veñu'u nani tabernáculo, n-ja'an Ianyuux: “Koo-n cuedado, xa kadava'a-n ntdaa, ná io ná jua'an xa n-dande'a ña'a-r diki yuku.”

⁶ Ko yo va'a ka xa kida Jesús, dada xa ka kida dutu ñayiu Israel. Diuni yo va'a ka tratu xee, dada tratu ki'na nuu. Nujuiin Jesús nuu Ianyuux xaxe'e-ro, kida-ia ná io ná jua'an tnu'u yo va'a ka n-taxi Ianyuux.

⁷ Chi nux ndaku xa kada-ro ná io ná jua'an tratu ki'na nuu n-kuu, te ma ndoñu'u xa koo inka.

⁸ Ko n-tekuechi Ianyuux ñayiu jan, chi ja'an tnu'u Ianyuux:

Ja'an Xto'o-ro:

“Vaxi kiu xa kada-r tratu xee xi'in ñayiu Israel, xi'in ñayiu Judá.

⁹ Tratu xee, ñatu kuu ná kuu tratu n-kida-r xi'in taxa'nu tnetnu ñayiu jan.

N-dane'e-r ñayiu jan,

te ndeka-r ñayiu jan jua'an,

xa kee koio-i ñuu nani Egipto.

Ko ña n-ka jandixa-i tratu n-kida-r,

te xijan kuu xa n-dandoo-r-yi”,

kuu Xto'o-ro xia'an-ia.

¹⁰ Ja'an Xto'o-ro:

“Du'a kuu tratu xee kada-r xi'in ñayiu Israel, na ya'a kiu ijan.

Kada-r xa kani ini koio-i tnu'u ta'u tniu-r,

te kuu ná kuu xa kadava'a-r tnu'u ta'u tniu-r anu-i.

Te ku kuu-r Ianyuux jandixa koio-i.

Te ku kuu koio mee-i, ñayiu mee-r.

¹¹ Te ma ndoñu'u xa dakua'a in seyii ñayiu xtuu xi'in-s, xi'in ñani-s, xi'in ku'a-s,

xa kunduu koio-s xi'in Xto'o-ro.

Chi kunduu koio ntdaa ñayiu xi'in-r, nde sekuechi xi'in nde sexa'nu.

¹² Chi taxkanu ini-r xa u'u n-ka kida-i, te ma naja'an ka-r kuechi-i.”

Kuu Ianyuux xia'an-ia.

¹³ Hora ja'an Ianyuux xa tratu xee kuu, ja'an-ia xa ñatuka xiniñu'u tratu ki'na nuu. Te nux ñatuka xiniñu'u, nux xa nyii kuu, io xa jin ndi'i.

9

Xa io ñuñayiu xi'in xa io andiu

¹ Na n-kida Ianyuux tratu ki'na nuu, n-ja'an-ia nanda nakuetu ñayiu nuu-ia. Diuni n-xio in veñu'u ñuñayiu ya'a.

² Veñu'u tabernáculo n-kuu. Xiti cuarto ki'na nuu, n-xio in candelero, xi'in in mexa nuu kando tila ii. Cuarto jan n-danani Ianyuux Cuarto Ii.

³ Yata da'ma cortina kuu uu, n-xio inka cuarto n-danani Ianyuux Cuarto Yo Ii ka.

⁴ Ijan n-xio altar nuu kayu duxa. Kaa oro kuu altar jan. Diuni ijan n-xio xatnu ñu'u tratu ki'na nuu. Ntdaa xatnu jan yodo kaa oro. Xiti xatnu jan, n-xio kidi kaa oro ñu'u maná, vara n-nandidi taxa'nu tnetnu-ro Aarón, te uu yuú nuu n-kidava'a Ianyuux tnu'u tratu.

⁵ Nuu xatnu jan, n-xio uu ángel n-kua'a kaa oro, ángel nani querubines. Xi'in ndixi ángel jan da'u nuu katuu xa doko dutu taxnuni ka xaxe'e kuechi ñayiu. Ko ma kakune'e-da xa'a vitna.

⁶ Na n-xio tu'a ntdaa xa'a, kiu xi'in kiu, n-ka xo kiu dutu cuarto ki'na nuu, xa nakuetu koio-s.

⁷ Ko cuarto kuu uu, meni dutu taxnuni ka n-xo kiu ijan, idini kiu ntña'a kuia. Xi'in niñi kiti, n-xo kiu dutu taxnuni ka ijan, xa juña'a-s xa doko-s xaxe'e mee-s, xi'in xaxe'e kuechi ñayiu.

⁸ Xi'in xa'a, dande'a ña'a Espíritu Ii xa ta kua'a ka kiu koio ñayiu nuu tuu Ianyuux, ñini dani io na'i veñu'u tabernáculo ki'na nuu.

⁹ Ntdaa xa'a kuu ñin xa dande'a ña'a mee-ro vitna. Dani ka xia'an dutu ñayiu Israel xa xia'an nga ñayiu xi'in xa doko ñayiu nuu Ianyuux, ko ña kua'a xa'a xa kada xa ma dakuido datau anu ñayiu.

¹⁰ Meni tnu'u ta'u tniu xa ka jandixa ñayiu kuu. Xa xaxi-ro, xa xi'i-ro, xa nanda'a-ro, xa kunee ii-ro. Hora kida Ianyuux ñin xaxee, te ñatu xiniñu'u ntdaa xa'a.

¹¹ Ko vitna xá n-kixee Cristu. Kuu-ia dutu tax-nuni ka kida ñin xa yo va'a ka. Ñatu tuu-ia ñin veñu'u tabernáculo n-ka kidava'a ñayiu, ñin xa io ñuñayiu ya'a. Nujuiin-ia nuu Ianyuux ñin nuu yo ka'nu ka, ñin nuu yo va'a ka.

¹² Ña n-kiu-ia ijan xi'in ñiñi nchiva, xi'in ñiñi ngutu kuechi. Xaxe'e ñiñi mee-ia, n-kiu-ia idini vuelta, nde nuu ii ka, nuu tuu Ianyuux. Te du'a n-chiya'u-ia kuechi ñayiu, kuia ma jin ndi'i.

¹³ Niñi nchiva, xi'in ñiñi ngutu, xi'in yaa vaca n-kayu, ntdaa xa'a, n-ka xodo dutu nuu ñayiu Israel. Ntdaa xa'a n-ka kida-s, xa ndundoo yiki kuñu ñayiu, xa kunee ii-i.

¹⁴ Ko yo va'a ka ñiñi Cristu. Na n-xi'í Cristu, n-xia'an-ia mee-ia nuu Ianyuux. Nuncas ña n-kida Cristu kuechi, ñin xa io ndoo kuu-ia. Xi'in Espíritu Ianyuux kutuu kuia ma jin ndi'i, n-xia'an Cristu xa doko-ia nuu Ianyuux. Te du'a n-kida Cristu xa ma dakuido datau anu-ro. Ntdaa xa kida mee-ro, xa dakaku-ro mee-ro, kuu ná kuu ñin xa ñatu xiniñu'u, ñin xa n-xi'í. Ko xaxe'e Cristu, kuu-ro ñayiu ka xinokuechi nuu Ianyuux Ndito.

¹⁵ Nume'ñu Jesucristu nuu-ro xi'in Ianyuux, xa kada-ia ntdaa ná io ná jua'an tratu xee. N-xi'í-ia xa chiya'u-ia kuechi n-ka kida ñayiu, na n-xio tratu ki'na nuu. Te vitna, ñayiu ja'an ña'a Ianyuux, tñi koio-i xa kutuu va'a koio-i, xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i. Chi n-taxi Ianyuux tnu'u-ia xa du'a koo.

¹⁶ Chi nux io ñin tratu, nuu dñin tñi koio ñayiu xaxii-i, te io xa jini-ro nux xandaa kuu xa n-xi'í se n-kidava'a tratu jan.

¹⁷ Chi ña kua'a xa kada-ro ná io ná jua'an ñin tratu, nini tuu na'i ka se n-kida tratu jan. Na n-ya'a xa n-xi'í-s, dada tñi koio da'ya-s xa n-xia'an-s.

¹⁸ Diuni tratu ki'na nuu. N-xio xa n-ka xi'í kiti, xa koo ná io ná jua'an tratu jan.

¹⁹ Ditna ka, n-ja'an Moisés ntdaa tnu'u ta'u tniu nuu ntdaa ñayiu ijan. Dada, n-tñi-s niñi ngutu kuechi, xi'in niñi nchiva. N-daka-s niñi jan xi'in ndute. N-tñi-s ñin nda'a yutnu nani hisopo, duku ni'na idi tkachi n-ka'i color kue'e, te xi'in nda'a yutnu jan, n-xodo-s niñi jan nuu libru tnu'u ta'u tniu. Te dada n-xodo-s niñi jan nuu ntdaa ñayiu ijan.

²⁰ N-ja'an-s: “Niñi ya'a, daxino tratu n-kida Ianyuux xaxe'e-n.”

²¹ Dada, n-xodo-s niñi nuu veñu'u tabernáculo, xi'in nuu ntdaa xa juetniu koio dutu.

²² Ja'an tnu'u ta'u tniu xa vaa ntdaa xa io, io xa ndada ndoo-ro xi'in niñi. Nux na taxkanu ini Ianyuux kuechi ñayiu, io xa katu niñi.

Dita Cristu kuechi-ro

²³ Xijan kuu xa, n-ndoñu'u xa du'a n-ndundoo ntdaa xa ñu'u xiti veñu'u tabernáculo, chi meni xa io ñuñayiu kuu. Kuu ná kuu juenda'u ntdaa xa io

andiu. Ko ntdaa xa io andiu, ndoñu'u xa doko ñn xa yo va'a ka.

²⁴ Chi ña n-kiu Cristu ñn veñu'u n-ka kidava'a ñayiu. Chi diko ni juenda'u kuu veñu'u ka kidava'a ñayiu. Ko n-kiu Cristu andiu, nuu nujuiin-ia nuu Ianyuux xaxe'e-ro vitna.

²⁵ Dutu taxnuni ka ñuñayiu, xko kiu-s Cuarto Yo li ka, kuia xi'in kuia. Te niñi ka doko-s, ñatu kuu niñi mee-s. Ko Cristu, ña n-xia'an-ia mee-ia kue'e vuelta.

²⁶ Nux du'a n-kuu, te n-xio xa kuú Cristu kue'e vuelta, nde na n-kidava'a Ianyuux ñuñayiu xi'in nde vitna. Ko vitna, hora vax ndi'i ntdaa xa io, n-kixee-ia idini vuelta, xa juña'a nga-ia mee-ia, xa dita-ia kuechi.

²⁷ Idini vuelta kuú-ro, ñn ñn-ro, te dada, ndadan-daa ña'a Ianyuux.

²⁸ Diuni, idini vuelta n-xi'í Cristu, xa dita-ia kuechi kue'e ñayiu. Vuelta kuu uu kixee-ia. Ñadu xa dita-ia kuechi. Kixee-ia xa dakaku-ia ñayiu xndetu ña'a, xa kutuu koio-i xi'in-ia kuia ma jin ndi'i.

10

¹ Chi ná kuu juenda'u kuu tnu'u ta'u tniu Moisés. Vaxi xa yo va'a ka, xa kuu xandaa kuu. Xijan kuu xa, juini kuia xi'in kuia, ka doko dutu xa ka xia'an ñayiu nuu Ianyuux, ko ña kua'a tnu'u ta'u tniu xa kada xa nuncas ma dakuido datau ka anu ñayiu.

² Nux n-kua'a n-kuu, te ma ndoñu'u xa doko koio ka dutu xa ka xia'an ñayiu nuu Ianyuux. Chi nux idinga vuelta n-ka ndundoo-i n-kuu, te mayo ka dakuido datau anu-i.

³ Ko xa ka doko ñayiu, ka kida xa ka naja'an-i kuechi-i kuia xi'in kuia.

⁴ Chi ña kua'a niñi ngutu xi'in niñi nchiva xa dita-i kuechi ñayiu.

⁵ Xijan kuu xa, na n-kixee Cristu ñuñayiu, n-ja'an-ia nuu Ianyuux:

Ñatu juini-n xa ka'ni koio ka-i kiti xaxe'e-n, ñatu juini-n xa dani juña'a koio ka-i xa ka doko-i nuu-n.

Ko n-kidava'a-n yiki kuñu mee-da.

⁶ Ñatu tna ini-n xa teñu'u ñayiu kiti nuu-n.

Ñatu tna ini-n xa taxi ñayiu xa ka doko-i nuu-n xaxe'e kuechi-i.

⁷ Te dada n-ja'an-ia:

“Ianyuux, ya'a tuu-da, xa kada-da xa juini mee-n. Chi du'a yodotnuni libru.”

⁸ Ditna ka, n-ja'an-ia xa ñatu juini Ianyuux xa ka'ni ka ñayiu kiti xaxe'e-ia, ni ñatu juini-ia xa juña'a ka-i xa doko-i nuu-ia. Dani n-ja'an-ia xa ñatu juini Ianyuux xa teñu'u ka-i kiti nuu-ia, ni ñatu juini-ia xa juña'a ka-i xa doko-i xaxe'e kuechi-i. Diuni, n-ja'an-ia xa ña tna ini Ianyuux ntdaa xa'a. Juini ja'an tnu'u ta'u tniu Moisés xa io xa doko ñayiu ntdaa xa'a, ko du'a ñatu juini Ianyuux, te du'a ña tna ini Ianyuux.

⁹ Te dada n-ja'an-ia: “Ianyuux, ya'a tuu-da, xa kada-da xa juini mee-n.” Du'a, n-daxio-ia xa ki'na nuu, xa kada-ia xa kuu uu.

¹⁰ N-kida Cristu xa n-juini Ianyuux. Xaxe'e xa idini vuelta n-xi'í Jesucristu, du'a n-kida ña'a Ianyuux mee-ro, xa ku kuu-ro ñayiu mee-ia.

¹¹ Kiu xi'in kiu, ñn ñn dutu ñayiu Israel xia'an ka xa ka doko ñayiu nuu Ianyuux. Kue'e xa kue'e

vuelta, dani nujuiin dutu jan te du'a kida dutu jan, ko nuncas ña kida xa doko jan xa dita kuechi ñayiu.

¹² Ko Cristu, idini vuelta n-doko-ia xa doko-ia xa dita-ia kuechi ñayiu, te vitna nukoo-ia nda'a kua'a Ianyuux.

¹³ Ijan ndetu-ia, nde jueñi ni'na-ia ntdaa xa xini u'u tna'a xi'in-ia.

¹⁴ Idini vuelta, n-xia'an Jesús xa doko-ia nuu Ianyuux. Na n-xi'í-ia xaxe'e-i, n-kida-ia xa ntdaa ñayiu kida dñn Ianyuux, kutuu va'a koio-i xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i.

¹⁵ Te ja'an ndaa Espíritu Ii nuu-ro xa du'a kuu. Ditna ka ja'an-ia:

¹⁶ Te dada, kada-r ñn tratu xee xi'in-i, kuu Xto'o-ro xia'an-ia.

Kada-r xa kuneva'a koio-i tnu'u ta'u tniu-r anu-i, te kuu ná kuu xa kadava'a-r tnu'u ta'u tniu-r nuu xaxtnuni-i.

¹⁷ Te dada ja'an-ia:

Ma naja'an ka-r ni kuechi-i ni xa u'u n-ka kida-i.

¹⁸ Te xaxe'e xa xá n-taxkanu ini Ianyuux kuechi-i, ña ndoñu'u ka xa juña'a koio ka dutu xa doko ñayiu xaxe'e kuechi-i.

Na kuyatni-ro Ianyuux

¹⁹ Xijan kuu xa, xaxe'e niñi Jesucristu, maxku yu'u-ro xa ki-u-ro nde nuu yo ii ka andiu.

²⁰ N-kidava'a Jesús ñn ichi xee, ñn ichi ndito, xaxe'e-ro. Ná kuu cortina veñu'u tabernáculo, n-kuu yiki kuñu Jesús. Na n-xi'í-ia, n-ndata cortina jan, te vitna kua'a xa ya'a mee-ro nde nuu tuu Ianyuux.

²¹ Jesús kuu dutu taxnuni ka nuu ñayiu ka jandixa Ianyuux.

²² Xijan kuu xa, na kuyatni-ro Ianyuux. Xi'in ntdaa anu-ro, na jandixa-ro-ia, te maxku yu'u-ro. Na n-xi'í Jesucristu, n-xatu niñi-ia xa ndada ndoo ña'a-ia, xa mayo ka dakuido datau anu-ro. Te yiki kuñu-ro, xá n-dajuendute-ia ndute yo va'a ka.

²³ Xá n-ka ja'an-ro xa ndetu-ro, xa kada Ianyuux ntdaa ná io ná jua'an tnu'u n-taxi-ia. Na kundee ini-ro, xa kundetu ka-ro. Na koo-ro confianza nuu-ia. Chi xandaa kuu xa kada-ia ntdaa xa ja'an-ia.

²⁴ Na kani ini-ro nanda kua'a-ro xa chindee tna'a-ro, xa juemani-ro Ianyuux xi'in ñayiu, te na kada-ro xa kuu xava'a.

²⁵ Na nataka-ro, maxku kada-ro ná ka kida ñani-ro ku'a-ro ñatuka nataka koio-i xi'in-ro. Na juña tna'a-ro tnu'u kanu ini, xa kundee ini-ro. Te du'a na kada ka-ro, chi vax kuyatni kiu ndixi Xto'o-ro.

²⁶ Xijan kuu xa, xá n-tni-ro xandaa, te kutnuni ini-ro xa xandaa kuu. Xá n-ka jandixa-ro Cristu. Nux dandoo-ro Cristu, te ña tuu nax io xa doko-ro xaxe'e kuechi-ro.

²⁷ Diko ni, yo loko yu'u-ro, chi xini-ro xa ndadan-daa Ianyuux ñayiu xini u'u tna'a xi'in-ia. Te xi'in ñu'u yo nde'e koko, danaa-ia ñayiu jan.

²⁸ Xá n-kuu kue'e kuia, nux ñn ñayiu n-daxio tnu'u ta'u tniu Moisés, te uni ñayiu n-ka ja'an ndaa xa du'a n-kuu, te ña n-kundau ini ña'a ni ñn ñayiu. N-xio xa kuú ñayiu jan.

²⁹ Kani ini koio ka-n. Naka u'u ka kada u'u Ianyuux ñn ñayiu daxio Cristu. Kuu ná kuu xa chixe'e ñayiu jan Da'ya Yi Ianyuux. Kuu ná kuu xa ja'an-i xa ñn xa kui'a kaa, ñn xa ñatu xiniñu'u, kuu niñi Cristu. Xaxe'e niñi Cristu, n-kida ñn

Ianyuux ñayiu jan, xa ku kuu-i ñayiu mee-ia. Xi'in niñi Cristu, n-kida-ia ntdaa ná io ná jua'an tnu'u-ia xaxe'e-i. Kuu ná kuu xa kui'a ja'an ñayiu jan Espíritu Ii, na n-xia'an-ia xamani Ianyuux.

³⁰ Chi xini-ro Ia n-ja'an: “Kada u'u mee-r mee-i. Nachiya'u mee-r xa n-kida-i.” Te dani n-ja'an-ia: “Ndadandaa Ianyuux ñayiu jan.”

³¹ Naka u'u xa xino ñayiu jan nuu nda'a Ianyuux.

³² Naja'an koio-n nanda n-kuu ki'na nuu, na n-ka kutnuni ini-n xa kuu xandaa. Kue'e vida n-ka ya'a-n. Kuu ná kuu xa n-ka jantna'a-n xa kundee ini koio-n.

³³ Nu ntdaa ñayiu, kui'a n-ka ja'an-s nuu-n, te n-ka xini u'u ña'a-s. Diuni, n-ka xo nujuiin-n nuu se ijan, xa chindee koio-n inka ñayiu du'a kue'e vida ka ya'a.

³⁴ N-ka chindee-n ñani-ro ku'a-ro xyindi'u vekaa. N-ka tñi ñayiu xaxii-n, ko n-ka xejoon-n xa du'a koo, te n-ka kuvete-n, chi n-ka xini-n xa tñi koio mee-n in xa va'a ka, nuncas ma jin ndi'i, io andiu.

³⁵ Xijan kuu xa, koo na'i koio ka-n confianza nuu Ianyuux. Chi tñi koio mee-n ntdaa xa taxi-ia. Kuu ná kuu xa nachiya'u ña'a-ia, xaxe'e xa xndaxio-n confianza nuu-ia.

³⁶ Io xa kundee ini koio ka-n, xa kada koio-n ntdaa xa juini Ianyuux, te tñi koio-n ntdaa ná io ná jua'an tnu'u n-taxi-ia.

³⁷ Chi ja'an tnu'u Ianyuux:

Chi xaku nga, te ndixi Ia ndixi.

Ma kukuee ka-ia.

³⁸ Se ja'an mee-r xa ña tuu na kuechi-s io, kutuu va'a-s, xaxe'e xa jandixa ña'a-s mee-r.

Ko nux ñatuka kundee ini-s xa jandixa ña'a-s,
te ma kuvete-r xaxe'e-s.
Kuu Ianyuux xia'an-ia.

³⁹ Ko mee-ro, ñatu kuu-ro ñayiu ñatu kundee ini,
xa danaa ña'a Ianyuux mee-ro. Kuu-ro ñayiu ka
jandixa Jesucristu, xa kutuu va'a-ro xi'in Ianyuux
kuia ma jin ndi'i.

11

N-ka jandixa-s Ianyuux

¹ Xa jandixa-ro, kuu xa na'a-ro xa tñi-ro xa
ndetu-ro. Xa jandixa-ro, kuu xa xini-ro xa ñatu
nde'a-ro.

² Taxa'nu tnetnu-ro, xaxe'e xa n-ka jandixa-s
Ianyuux, te n-ja'an-ia xa n-ka kida-s xava'a.

³ Xaxe'e xa jandixa-ro Ianyuux, kutnuni ini-ro
xa xi'in tnu'u mee-ia, n-kidava'a Ianyuux ntdaa xa
io. Xa io xa nde'a-ro, ña n-kua'a xi'in xa n-xio.

⁴ Xaxe'e xa n-jandixa Abel Ianyuux, n-doko-s
ñin xa va'a ka nuu Ianyuux dada xa n-doko Caín.
Xaxe'e xa n-jandixa Abel Ianyuux, te n-ja'an-ia
xa n-kida-s xava'a, te n-xeka va'a-ia xa n-doko-s.
Xaxe'e xa n-jandixa Abel Ianyuux, juini xá n-xi'í-s,
ko dani kuu-s ñin ichi kane'e katñi mee-ro.

⁵ Xaxe'e xa n-jandixa Enoc Ianyuux, ña n-xi'í-s.
Nuncas ña n-ka nani'i ñayiu yiki kuñu-s, chi ndeka
ña'a ndito Ianyuux jua'an andiu. Te ja'an tnu'u
Ianyuux xa antecas xa kandeka-ia-s ji'in, te n-ja'an
Ianyuux xa n-tna ini ña'a-ia.

⁶ ñin ñayiu, nux ñatu jandixa-i Ianyuux, ña kua'a-i
xa kada-i xa tna ini Ianyuux. ñin ñayiu, nux na
kuyatni-i nuu Ianyuux, io xa jandixa-i xa tuu-ia,
te io xa koo-i confianza xa kueba va'a-ia-i.

⁷ Xaxe'e xa n-jandixa Noé Ianyuux, n-kidava'a-s ñin barcu, xa dakaku-s ñadi'i-s xi'in da'ya-s. Antecas xa kixee xa koo, te n-ja'an Ianyuux xa du'a koo. N-yu'u Noé nuu Ianyuux, te n-kida-s ná n-ja'an-ia. Xaxe'e xa n-jandixa Noé Ianyuux, n-kida u'u-s ñayiu ñuñayiu, te n-xee xa n-ja'an Ianyuux xa ña tuu na kuechi-s n-xio, chi n-jandixa-s-ia.

⁸ Xaxe'e xa n-jandixa Abraham Ianyuux, n-kida-s ná n-ja'an-ia. N-ja'an ña'a Ianyuux xa kee-s ñuu-s, xa ji'in-s nde ñin nuu tñi-s xa ku kuu xaxii-s. Juini ña xini-s ndexu ji'in-s, ko n-kee-s, te jua'an-s.

⁹ Xaxe'e xa n-jandixa-s Ianyuux, n-xo tuu-s nuu ijan, chi n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa juña'a-ia-s nuu ijan. N-xo tuu-s ijan, ná tuu ñin seto'o ña tuu na ñuu-s io. Ve'e todo n-xo tuu-s ijan. Te diuni, du'a n-ka kida da'ya-s Isaac, te dada daiñani-s Jacob tuku. Chi nuu mee-s tuku, n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa juña'a-ia-s nuu ijan.

¹⁰ Chi n-xo ndetu-s, xa kutuu va'a-s ñuu va'a n-kua'a, ñuu n-xani ini Ianyuux, ñuu n-kidava'a Ianyuux.

¹¹ Xaxe'e xa n-jandixa Sara Ianyuux, n-tñi-ña fuerza xa ñu'u da'ya-ña. Juini xá n-yii-ña, te ñatuka n-kua'a-ña, ko n-xio-ña confianza nuu Ianyuux, xa kada-ia ná n-ja'an-ia. Te n-kaku ñin da'ya yii-ña.

¹² Xijan kuu xa idini seyii, Abraham, juini yo n-kunxa'nu-s, ko n-xio kue'e xa kue'e xa kue'e da'ya dana-s, ná io chudini andiu. Nani ña kua'a xa ka'u-ro ñu'u kuchi kaa yu'u ndute mar, dani ña kua'a xa ka'u-ro da'ya dana Abraham.

¹³ Ntdaa ñayiu jan, n-ka jandixa-i Ianyuux, te n-ka xi'i-i. Ña n-ka tñi-i xa n-xia'an Ianyuux

tñu'u-ia xa juña'a-ia. Ko xika, n-ka xini-i ntdaa xa juña'a Ianyuux, te n-ka jandixa-i xa tñi koio-i, te n-ka kuvete-i. Te du'a, n-ka ja'an ndaa-i xa ñayiu to'o ka kuu-i, diko ni ka ya'a-i ñuñayiu ya'a.

¹⁴ Ñayiu du'a ka ja'an, kaxi kaxi ka dande'a ña'a-i xa dani ka nduku-i ñuu kutuu va'a koio-i.

¹⁵ Nux n-ñu ini koio-i ñuu n-kee-i, te n-kua'a-i xa nu'u koio-i ijan n-kuu.

¹⁶ Ko n-ka xo nduku-i ñin ñuu yo va'a ka, ñuu io andiu. Xijan kuu xa, ñatu kujanuu Ianyuux xa ka ja'an-i xa Ia ka jandixa-i kuu-ia. Chi xá n-kida tu'a-ia ñin ñuu yo va'a ka xaxe'e-i.

¹⁷ Xaxe'e xa n-jandixa Abraham Ianyuux, n-xia'an-s da'ya-s Isaac xa ku kuu-s xa doko-s nuu Ianyuux, na n-xitotnuni Ianyuux Abraham. Juini xá n-xia'an Ianyuux tñu'u-ia nuu-s xaxe'e Isaac, ko n-xio tu'a Abraham xa ka'ni-s idini da'ya-s.

¹⁸ Xá n-ja'an Ianyuux: “Xi'in Isaac, koo koio da'ya dana-n.”

¹⁹ N-xio Abraham confianza nuu Ianyuux, xa kua'a-ia xa nadandoto-ia ndiyi. Te kuu ná kuu xa n-nakueka Abraham Isaac nuu ndiyi.

²⁰ Xaxe'e xa n-jandixa Isaac Ianyuux, n-xijan ta'u-s nuu-ia, xa kutuu va'a koio Jacob xi'in Esaú.

²¹ Xaxe'e xa n-jandixa Jacob Ianyuux, te antecas xa kuú-s, n-xijan ta'u-s nuu-ia, xa kutuu va'a koio ñin ñin da'ya yñi José. N-xo nukoo-s ndedi ndodo-s vara-s, te n-xia'an-s xa n-kuta'u-s nuu Ianyuux.

²² Xaxe'e xa n-jandixa José Ianyuux, n-ja'an-s nuu ñayiu Israel xa kee koio-i Egipto. Na n-xee xa kuú-s, n-ta'u tñiu-s xa kane'e ñayiu Israel yiki-s ji'in, hora na kee koio-i Egipto.

23 Xaxe'e xa n-ka jandixa tadi'i Moisés Ianyuux, n-ka chiva'a-s Moisés uni yoo na n-kaku-s. N-ka xini-s xa seluchi va'a kuu-s, te ña n-ka yu'u-s xa n-ta'u tniu se kunxa'nu ka xa io xa ka'ni koio ñayiu ntdaa sekuechi hora ka kaku-s.

24 Xaxe'e xa n-jandixa Moisés Ianyuux, na n-xa'nu-s, ña n-xejoon-s xa ja'an ka ñayiu xa kuu-s da'ya y# daidi'i se kunxa'nu ka Egipto.

25 N-kaxi-s xa kue'e vida ya'a-s xi'in ñayiu ka jandixa Ianyuux. N-xini-s xa nux ndoo ka-s ve'e se kunxa'nu ka, te kada-s kuechi, xa kudi ini mee-s ná kudi ini ñayiu jan.

26 N-xini-s xa ya'u ka xa kue'e vida ya'a-s xi'in Cristu, Ia tunda'a Ianyuux, dada xa tni-s ntdaa xa io Egipto. Chi n-xo nduku-s xa juña'a Ianyuux.

27 Xaxe'e xa n-jandixa Moisés Ianyuux, n-kee-s Egipto. Ña n-yu'u-s. Juini n-xo kiti ini se kunxa'nu ka nuu-s, ko n-kundee ini-s, chi n-xini-s #in xa ña kua'a xa kunde'a-ro.

28 Xaxe'e xa n-jandixa Moisés Ianyuux, n-ndadaka'nu-s viko Paxcua. N-ta'u tniu-s ñayiu Israel xa kodo koio-i niñi ye'e, xa maxku ka'ni ángel, ia xinokuechi nuu Ianyuux, da'ya y# ki'na nuu ve'e ñayiu Israel.

29 Xaxe'e xa n-ka jandixa ñayiu Israel Ianyuux, n-ka ya'a-i Mar Kue'e, ná ya'a-ro ñu'u yichi. Ko na n-kixe'e ñayiu Egipto xa du'a kada-i, te n-ka tnene-i, ntdaa-i, nuu ndute jan.

30 Xaxe'e xa n-ka jandixa ñayiu Israel Ianyuux, te nungoio ntdaa xeve'e ñuu Jericó. Uxa kiu n-ka xikonduu ñayiu Israel yu'u ñuu Jericó, te du'a n-kuu.

³¹ Xaxe'e xa n-jandixa Rahab Ianyuux, ña n-xi'í-ña xi'in ñayiu n-ka xo kuxee ini ñuu-ña, chi n-xeka va'a-ña se n-ka xitoyu'u ñuu-ña. Te Rahab kuu ñadi'i diko mee-ña.

³² Io kue'e ka xa kua'a-da xa kakune'e-da. Ko ña tuu na tiempo io. Gedeón, Barac, Sansón. Jefté, David, Samuel. Te se n-ka xian tnu'u tnu'u Ianyuux nuu taxa'nu tnetnu-ro du.

³³ Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, n-ka ni'i-s kue'e ñuu xi'in se kunxa'nu ka ñuu jan, n-ka kida-s xava'a xaxe'e ñayiu, te n-ka tñi-s xa n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa juña'a-ia. Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, n-kaku-s xa kaxi a'an nga'a.

³⁴ Ña n-ka xi'í-s, na n-ya'a-s nuu ñu'u koko. Ña n-kua'a ñayiu xa ka'ni-i-si yuchi. Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, juini ña ndaku-s, ko n-ka ndundaku-s. N-ka kunuu-s, na n-ka jantna'a ñayiu xi'in-s, te n-ka kida-s xa junu koio soldado se xini u'u tna'a xi'in-s.

³⁵ Xaxe'e xa n-ka jandixa ñadi'i Ianyuux, n-kida-ia xa juini xá n-xi'í ñayiu keve'e-ña, ko n-ka nandoto ñayiu jan.

Ko diuni, xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, dava-s n-ka xi'í-s. N-xini u'u ña'a ñayiu, nde n-ka xa'ni-i-si. Nux n-ka dandoo-s Ianyuux n-kuu, te kaku koio-s. Ko ña'a. Chi n-ka juini-s xa ni'i-s xa kutuu va'a-s xi'in Ianyuux kuia ma jin ndi'i.

³⁶ Dava ka-s, xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, n-ka kida bula ña'a ñayiu, xi'in chirrión n-ka janña'a-i. N-ka tetñi ña'a-i cadena, te n-ka chindi'u ña'a-i vekaa.

³⁷ Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, n-ka xa'ni ña'a ñayiu xi'in yuú, te n-ka xa'nde dava ña'a-i.

N-ka tñi ña'a-i jua'an nuu juxtixia, te n-ka xa'ni ña'a-i xi'in yuchi. Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, ña tuu na da'ma-s n-xio, diko ni ñi tkachi ñi nchiva n-ka xo xi'na-s. Ña tuu na tvini-s, ña tuu nax kaxi-s, ña tuu na ve'e-s. Xaxe'e xa n-ka jandixa-s Ianyuux, kue'e vida n-ka ya'a-s, te n-ka xini u'u ña'a ñayiu.

³⁸ N-dandi'i ka mee-s dada dava'a nga ñayiu. Ko n-ka xo xikonuu-s nuu ñayo ñayiu io. N-ka xo xikonuu-s yuku. N-ka xo xio-s yau kava, n-ka xo xio-s nua.

³⁹ Ntdaa ñayiu jan, n-ja'an Ianyuux xa va'a n-ka kida-i, xandaa kuu xa n-ka jandixa-i Ianyuux. Ko ta tñi ka-i xa n-xia'an Ianyuux tnu'u-ia xa juña'a-ia.

⁴⁰ Chi n-xani ini Ianyuux ñn xa va'a ka xaxe'e mee-ro. N-xani ini-ia xa idini vuelta ñn nuu kada-ia, ná io ná jua'an xa n-ja'an-ia, xaxe'e ñayiu jan xi'in xaxe'e mee-ro.

12

Maxku dananuu-ro Jesús

¹ Xijan kuu xa, na kundee ini-ro xa jandixa-ro Ianyuux. Se ijan, ñá ijan, n-ka jandixa-s Ianyuux, te n-ka kida-s xa juini-ia. Kuu ná kuu xa xnii-s nitu'u lado, xa tax koio-s tnu'u kanu ini. Kue'e-s xa kue'e-s io. Kuu ná kuu xa xino-ro, ñn ñn-ro, ñn carrera. Na daxio-ro ntdaa xa datnaña'a, xa na kunu va'a-ro. Na daxio-ro ntdaa kuechi kada xa ndua-ro. Na kundee ini-ro, xa kunu va'a-ro.

² Na kunde'a va'a-ro Jesús. N-jandixa Jesús Ianyuux, te kada-ia xa jandixa mee-ro Ianyuux. N-kundee ini-ia curuxi. Ñatu n-chinuu-ia xa n-ka

juini-s xa kada-s xa kujanuu-ia, chi n-xo na'a-ia xa kuvete-ia xa kuvete-ia, na ya'a-ia ntdaa xa'a. Te nukoo-ia nda'a kua'a Ianyuux, nuu taxnuni-ia.

³ Kani ini koio-n Jesús. Se ka kida kuechi, n-ka kida-s xa kue'e xa kue'e vida n-ya'a-ia, ko n-kundee ini-ia. Kani ini koio-n mee-ia, xa maxku ku xiau-n, te maxku kuita anu-n.

⁴ Kuu ná kuu xa ka jantna'a-n xi'in kuechi. Kundee ini koio ka-n, jantna'a koio ka-n. Chi ta katu ka niñi-n.

⁵ Xá n-ka ndunaa-n tnu'u kanu ini n-taxi Ianyuux. Ka kuu-n da'ya-ia, te du'a n-ja'an-ia:

Da'ya yii-r, chinuu-n hora kida u'u ña'a-r,
chi Xto'o-n kuu-r, te ja'an do'o ña'a-r.

Maxku kuita anu-n hora kudeen ña'a-r.

⁶ Chi ja'an do'o Xto'o-n ñayiu xemani-ia.

Xá n-xeka va'a ña'a-ia, da'ya-ia ka kuu-n,
te xijan kuu xa kida u'u ña'a-ia.

⁷ Xijan kuu xa kundee ini koio-n hora kida u'u ña'a Ianyuux, chi kida ña'a Ianyuux xaxe'e mee-n, ná kida iin seyii xaxe'e da'ya-s. ¿Chi na da'ya io, xa ma ja'an do'o ña'a taa-s?

⁸ Ja'an do'o Ianyuux ntdaa da'ya-ia, xa dakua'a ña'a-ia. Nux ñatu ja'an do'o ña'a-ia mee-n, te ñatu kuu-n da'ya-ia, te ñatu kuu Ianyuux Taa-n.

⁹ Ñuñayiu ya'a n-ka ja'an do'o ña'a taa-ro, te n-xio-ro xañu'u nuu-s. Kue'e ka io xa jandixa-ro Taa-ro Ianyuux, te kada-ro xa juini mee-ia, xa kutuu va'a-ro xi'in-ia kuia ma jin ndi'i.

¹⁰ Ita'u ni kuia n-ka ja'an do'o ña'a tadi'i-ro, nani n-ka xani ini-s. Ko ja'an do'o ña'a Ianyuux, xa kada-ia xava'a xaxe'e-ro, xa kada mee-ro xa kuu xava'a, ná n-kida mee-ia xa kuu xava'a.

11 Hora kida u'u ña'a lanyuux mee-ro, ñatu tna ini-ro, chi xaxia'an. Ko dada, nux kua'a va'a-ro, te kada xa kada-ro xa kuu xava'a, te kutuu va'a-ro.

Nda'u mee-ro, nux na dandoo-ro tnu'u-ia

12 Kundee ini koio ka-n. Kada koio-n xa ndundaku nda'a-n yo n-xiau, te ndundaku xe'e-n yo n-kuita.

13 Nduku koio-n ichi ndaa, xa maxku ngokodo ka xe'e ku'u-n, chi du'a na nda'a va'a.

14 Kada koio-n ntdaa xa kua'a-n xa kutuu mani koio-n xi'in ntdaa ñayiu. Te kada koio ka-n xa juini lanyuux. Chi nux ma kada-n xa juini lanyuux, ma jini-n-ia.

15 Chindee tna'a koio-n xa tñi koio ka-n, ntdaa-n, xamani taxi lanyuux. Maxku juejoon koio-n xa ni ñn-n ku kuu ná kuu ñn yuku ua kada dañu ña'a ntdaa-n, ñn yuku ua kada xa kue'e mee-n ma kada koio ka xa kuu xava'a.

16 Koo koio-n cuedado, xa ni ñn-n maxku daxio xa ja'an lanyuux. Du'a n-kida Esaú. Xaxe'e xa n-juini-s xa kaxi-s idini ndeyu, n-diko-s ntdaa xa juña'a taa-s nuu da'ya ki'na nuu-s.

17 Ka xini-n xa dada n-juini-s xa tñi-s xa juña'a taa-s, ko ña n-ni'i-s. Juini yo nda'i Esaú, ko ña n-kua'a-s xa dama-s xa n-kuu.

18 Chi ña n-ka kuyatni mee-n Yuku Sinaí, ná n-ka kida taxa'nu tnetnu-n. N-ka kuyatni mee-s yuku jan, nuu koko ñu'u, nuu nee, nuu vikó tnuu, nuu tachi nde'e.

19 Ijan n-xo nda'i trompeta, te n-ja'an ñn tnu'u andiu. Na n-ka teku ñayiu jan tnu'u jan, n-ka xijan ta'u-i xa maxku ja'an ka-ia ni ñnka tnu'u nuu-i.

20 Chi ña n-kua'a xa kundee ini koio-i xa n-ta'u tniu tnu'u jan: “Nux nde ñn kiti na kiu yuku ya'a, te io xa ka'ni-n-ti yuú, o tee-n-ti xi'in kuxi.”

21 Naka io kuu xa n-ka xini ñayiu jan. N-ka yu'u-i, loko n-ka yu'u-i. Ña n-kua'a xa kundee ini-i. Nde Moisés n-ja'an: “Yu'u-r, menga xa ni'i-r.”

22 Ko mee-n, xá n-ka kuyatni-n Yuku Sión. Xá n-ka kuyatni-n Jerusalén katuu andiu, nuu tuu Ianyuux Ndito. Xá n-ka xee-n nuu nataka kue'e xa kue'e mil ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux. Ijan ka ndadaka'nu-ia Ianyuux.

23 Xá n-ka xee-n nuu nataka ntdaa ñayiu ki'na nuu ve'e Ianyuux. Andiu xá n-chidotnuni nax nani ñayiu jan. Xá n-ka xee-n nuu Ianyuux ndadandaa ñayiu. Xá n-ka xee-n nuu xtuu anu ñayiu n-ka kida xava'a, ñayiu n-kida Ianyuux xa kutuu koio-i xi'in mee-ia.

24 Xá n-ka xee mee-n nuu Jesús. N-kida-ia ná io ná jua'an tratu xee, te nujuiin-ia nuu Ianyuux xaxe'e-n. Yo va'a ka xa n-kida niñi Jesús dada niñi Abel.

25 Kunde'a va'a koio-n, xa kueba va'a koio-n Ia ja'an nuu-n. Na n-ja'an Ianyuux ñuñayiu, n-ka daxio ñayiu tnu'u-ia, ña n-ka jandixa-i-ia, te ña n-dakaku-ia ñayiu jan. Te dani mee-ro, nux ma jandixa-ro Ianyuux ja'an andiu, nux kada yata-ro mee-ia, ¿janda kaku-ro?

26 Kiu ijan, na n-ja'an-ia, te n-ni'i ntdaa xa io ñuñayiu. Vitna, xá n-taxi-ia tnu'u-ia ja'an-ia: “Idinga vuelta kada-r xa nani'i ntdaa xa io ñuñayiu, te kada-r xa ni'i ntdaa xa io andiu tuku.”

27 Xa ja'an-ia “idinga vuelta” juini kachi xa jin ndi'i ntdaa xa kanda n-kidava'a Ianyuux. Te ndoo

ntdaa xa ñatu kanda.

²⁸ Ko tñi mee-ro ñn xa nuncas ma jin ndi'i. Tax-nuni-ro xi'in Ianyuux. Xijan kuu xa na juña'a-ro xa n-kuta'u-ro nuu Ianyuux. Na ku kuu-ro ñayiu xinokuechi nuu-ia, xa kada-ro xa tna ini mee-ia. Na ndadaka'nu-ro-ia te yu'u-ro nuu-ia.

²⁹ Chi Ianyuux jandixa-ro, ná kuu ñu'u danaa ntdaa xa io, da kuu-ia.

13

Na kada-ro xa juini Ianyuux

¹ Juemani tna'a koio ka-n.

² Maxku ndunaa koio-n xa kueka va'a-n ñayiu ve'e-n. Du'a n-kuu xa n-ka xeka va'a ñayiu ángel, ia ka xinokuechi nuu Ianyuux, juini ña n-ka xini-i xa du'a ka kida-i.

³ Naja'an koio-n ñani-ro ku'a-ro ka xini u'u ña'a ñayiu, kuenda kuu kue'e vida ka ya'a mee-n xi'in-s.

⁴ Xa tnunda'a ñayiu, kuu xa maxku kada inka ñayiu xa dandoo tna'a-i. Maxku dandoo koio-n ñadi'i-n yii-n, xa kidi-n xi'in inka ñayiu. Ndadandaa Ianyuux ñayiu kidi xi'in ñayiu ñatu n-tnunda'a xi'in-i, te ndadandaa-ia ñayiu kidi xi'in ñadi'i inka seyii, yii inka ñadi'i.

⁵ Maxku juemani koio-n tvini. Kuvete koio-n xi'in xa io. Chi xá n-ja'an Ianyuux: “Nuncas ma dandoo ña'a-r, nuncas ma kande ini ña'a-r.”

⁶ Xijan kuu xa, xaxe'e xa io-ro confianza nuu-ia, ja'an-ro:

Xto'o-da kuu Ia chindee ña'a mee-da;

ma yu'u-da nuu dava'a nga xa kua'a ñayiu xa kada ña'a-i.

⁷ Naja'an koio-n seyii, ñadi'i n-ka dakua'a ña'a. N-ka kachitnu'u-s tnu'u Ianyuux. Kani ini koio-n nanda n-ka xo tuu-s ñuñayiu ya'a. Te jandixa na'i koio ka mee-n Jesucristu, ná n-ka jandixa mee-s Jesucristu.

⁸ Ná n-kuu Cristu, dani kuu-ia vitna, te dani ku kuu-ia kuia ma jin ndi'i.

⁹ Maxku juejoon koio-n xa dakua'a ña'a koio ñayiu inka xa dakua'a-i. Tni koio ka-n xamani taxi Ianyuux, te du'a ndaku anu-n. Ka ja'an ñayiu: “Io xa kaa-n xa'a, maxku kaa-n xijan.” Loko ndu ini-i xa du'a ne'e ii-i, ko ñatu xiniñu'u. Dani dakuido datau anu-i.

¹⁰ Tuku n-kuu xa doko n-xia'an Cristu nuu Ianyuux, dada xa n-ka xia'an dutu ñayiu Israel. Idini vuelta n-xi'í Jesús, xa dita-ia kuechi-ro. Dutu nujuiin veñu'u tabernáculo, ña kua'a xa kax koio-s xa n-doko Jesús.

¹¹ Chi veñu'u tabernáculo, ne'e dutu taxnuni ka niñi kiti jua'an Cuarto Yo Ii, chi xa doko xaxe'e kuechi kuu. Ko yiki kuñu-ti, teñu'u-s yu'u ñuu.

¹² Diuni Jesús. N-xi'í-ia yuñuu Jerusalén, xa ndundoo ñayiu ka jandixa-ia, xi'in niñi-ia.

¹³ Xijan kuu xa, na dandoo-ro ntdaa xa n-kuu, xa kunduu-ro xi'in Jesús. Na kada-ro kuenda xa ji'in-ro nuu tuu-ia yuñuu jan. Ná n-kuyii anu Jesús, xa kundee ini-ia xa januu jan, da na kuyii anu mee-ro tuku, xa kundee ini-ro xa januu xaxe'e-ia.

¹⁴ Chi ñuñayiu ya'a, ña tuu na ñuu ma jin ndi'i. Nduku-ro ñuu ijan, nuu kutuu va'a-ro kuia ma jin ndi'i.

¹⁵ Xijan kuu xa, kiu xi'in kiu, na juña'a-ro xa n-kuta'u-ro nuu Ianyuux. Xaxe'e Jesús, na

juña'a-ro xa doko-ro nuu Ianyuux. Xi'in yu'u-ro na juña'a-ro xa n-kuta'u-ro nuu-ia.

¹⁶ Maxku ndunaa koio-n xa kada-n xa kuu xava'a, maxku ndunaa koio-n xa chindee tna'a-n. Xa'a tuku kuu ñin xa doko-ro nuu Ianyuux, te tna ini-ia.

¹⁷ Jandixa koio-n sexa'nu, koo koio-n xañu'u nuu-s. Se ñunuu ña'a ka kuu-s, te io xa najuña'a koio-s cuenta nuu Ianyuux xaxe'e-n. Jandixa koio-n-si, xa kada koio-s tniu n-xia'an Ianyuux, xi'in xa kuvete-s. Maxku kada koio-n xa kuko'yo ini koio-s xaxe'e-n. Chi xa'a, ñatu xiniñu'u xaxe'e mee-n.

¹⁸ Kajan ta'u koio-n xaxe'e-da. Xndaxio-da confianza xa ña tuu nax io xa dakuido datau anu-da. Ka juini-da xa kada koio-da meni xava'a.

¹⁹ Kue'e xijan-da xa kajan ta'u koio-n, xa yachi ka naxee-da xa kutuu-da xi'in-n.

Na kada Ianyuux xa kutuu va'a koio-n

²⁰ Na kada Ianyuux xa kutuu va'a koio-n. N-nadandoto-ia Xto'o-ro Jesucristu nuu ndiyi. Ná kuu se ñunuu tkachi kuu Xto'o-ro, te mee-ro kuu tkachi-ia. Na n-xi'í-ia, xi'in niñi mee-ia n-kida-ia ntdaa ná io ná jua'an tratu xee. Te nuncas ma jin ndi'i tratu jan.

²¹ Na taxi Ianyuux xamani-ia, xa kunxa'nu koio-n te kada koio-n xava'a, xa kada koio mee-n ntdaa xa juini mee-ia. Xi'in Jesucristu na kada ña'a-ia mee-ro, ntdaa-ro, ntdaa xa juini mee-ia. Na ndadaka'nu-ro Cristu kuia ma jin ndi'i. Du'a na koo.

²² Ñani-da ku'a-da, xijan-da xa kueba va'a koio-n tnu'u kanu ini ya'a. Chi carta luchu ni kuu xa n-kidava'a-da.

²³ Io xa jini koio-n xa tuu libre ñani-ro, Timoteo. Nux yachi na kixi-s, te ji'in-da, nduu-da xi'in-s, xa kotoni'ni ña'a-da.

²⁴ Xanyuux nuu ntdaa sexa'nu ka taxnuni nuu-n. Xanyuux nuu ntdaa ñayiu ka jandixa Cristu ijan. Ñayiu ka jandixa Cristu do Italia ka tunda'a xanyuux nuu mee-n.

²⁵ Na taxi Ianyuux xamani-ia nuu-n. Du'a na koo.

Tnu'u va'a tnu'u Jesucristo
New Testament in Mixtec, Diuxi-tilantongo
(MX:xtd:Mixtec, Diuxi-tilantongo)

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Diuxi-tilantongo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Diuxi y Tilantongo [xtd], Mexico

Copyright Information

© 2001, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Diuxi-tilantongo

© 2001, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

601f9a87-70f6-56f7-8175-fc2dac9c9f9a